

**ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ**

Ἑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερία ἐκλήθητε (Γαλ. 5,13)

1821-2021

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Θεολογική Σχολή Αθηνών, 4 – 7 Νοεμβρίου 2021

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Χρήστος Καραγιάννης, Αν. Καθηγητής, Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής Αθηνών

Εμμανουήλ Καραγεωργούδης, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Αθηνών

Έλενα Γιαννακοπούλου, Αν. Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής Αθηνών

Μαρίνα Κολοβοπούλου, Αν. Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής Αθηνών

Ιωάννης Παναγιωτόπουλος, Αν. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Αθηνών

Δέσποινα Μιχάλαγα, Επ. Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής Αθηνών

Οι εργασίες του Συνεδρίου διεξάγονται στην Αίθουσα Οπτικοακουστικών, Θεολογική Σχολή, Πανεπιστημιούπολη Αθηνών, με τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων.

* Η εικόνα του Εξωφύλλου λεπτομέρεια από το «War 1821-1828 Greek Independance», LIFE Photo Collection, New York City, United States.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Πέμπτη 4 Νοεμβρίου 2021

17:30-19:00 *Έναρξη Εργασιών του Συνεδρίου*

Χαιρετισμοί:

Αν. Καθ. Άγγελος Συρίγος, *Υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων*

Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμος Β΄

Καθ. Αθανάσιος – Μελέτιος Δημόπουλος, *Πρύτανης ΕΚΠΑ*

Καθ. Ιωάννα Στουφή - Πουλημένου, *Πρόεδρος Τμήματος Θεολογίας ΕΚΠΑ*

Καθ. Σεβασμιώτατος Κρήνης &΄ Πατριαρχικός Έξαρχος Μάλτας Κύριλλος
(Κατερέλος), *Πρόεδρος Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και
Θρησκευολογίας*

Κήρυξη Έναρξης Εργασιών του Συνεδρίου: Αν. Καθ. Χρήστος
Καραγιάννης, *Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ.*

19:00-20:00 **Α΄ Συνεδρία**

Προεδρεύων: Αν. Καθ. Χρήστος Καραγιάννης, Κοσμήτορας Θεολογικής
Σχολής ΕΚΠΑ.

ΒΛΑΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, *Το Διαχρονικά Ειρηνικό Σάλπισμα της
Παλιγγενεσίας του Εικοσιένα.*

ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, *Ο εορτασμός των διακοσίων
χρόνων από την κήρυξη της Επανάστασεως του 1821. Η αναδρομή ως
προοπτική ελπίδας και ζωής.*

ΣΤΟΥΦΗ ΙΩΑΝΝΑ, *Η συμβολή του Ιωάννη Καποδίστρια στη ναοδομία
και την εκκλησιαστική τέχνη της Αίγινας.*

Συζήτηση

Παρασκευή 5 Νοεμβρίου 2021

09:30-10:30 Β΄ Συνεδρία

Προεδρεύων: Αν. Καθ. Βασιλική Σταθοκώστα

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ, *Η πολιτική θεολογία των επαναστατημένων Ελλήνων.*

ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *Αντίσταση και Επανάσταση σύμφωνα με την πολιτική θεολογία της Εκκλησίας.*

ΜΕΛΕΤΙΑΔΗΣ ΧΑΡΗΣ, *Προς μια πολιτική θεολογία για το '21: Η «Ιερά Ιστορία» του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου στην επαναστατική προοπτική της.*

Συζήτηση

10:30-11:30 Γ΄ Συνεδρία

Προεδρεύων: Αν. Καθ. Έλενα Γιαννακοπούλου

ΣΤΑΘΟΚΩΣΤΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, *Η πνευματική αφύπνιση των Ορθοδόξων ως παράγοντας διαμόρφωσης της αυτοσυνειδησίας τους και ως προάγγελος της Επανάστασης του 1821.*

ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, *Πίστη και Επανάσταση.*

ΔΕΣΠΟΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ – ΜΠΟΡΟΒΙΛΟΣ π. ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *Λογεία και Ελευθερία στον Απόστολο Παύλο και στον Επίσκοπο Μύρων Ιωάννη Λίνδιο (Αποστολικό Ιεροκήρυκα) παραμονές της Επανάστασης του 1821.*

Συζήτηση

11:30-12:00 Διάλειμμα

12:00-13:00 Δ΄ Συνεδρία

Προεδρεύων: Καθ. Εμμανουήλ Καραγεωργούδης

ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ ΝΙΚΟΛΙΤΣΑ, *Ο Πατροκοσμάς ο Αιτωλός.*

ΚΟΛΟΒΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΝΑ, *Η Χριστιανική πίστη ως συστατικό στοιχείο της ελευθερίας στη διδασκαλία του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού.*

ΓΚΡΕΚΑΣ ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ, *Ο Άγιος Νικόδημος Αγιορείτης ως παράγοντας ενίσχυσης της αυτοσυνειδησίας των ορθόδοξων χριστιανών.*

Συζήτηση

13:00-13:15 Διάλειμμα

13:15-14:15 **Ε΄ Συνεδρία**

Προεδρεύων: Καθ. Δημήτριος Μόσχος

ΞΙΩΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, *Θεολογική προσέγγιση τῆς ἔννοιας τῆς ἐλευθερίας στήν Ἑλληνική Νομαρχία.*

ΓΙΑΓΚΑΖΟΓΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΣ, *Ορθοδοξία και Διαφωτισμός. Πνευματικά ρεύματα και ιδεολογικοί προσανατολισμοί του Νέου Ελληνισμού στο κατώφλι της Επανάστασης του 1821.*

ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΣ π. ΛΟΥΚΑΣ, *Το Ορθόδοξο Ασκητικό Φρόνημα του Υπόδουλου Γένους, προϋποθέσεις παλιγγενεσίας.*

Συζήτηση

16:00-17:00 **ΣΤ΄ Συνεδρία**

Προεδρεύων: Σεβ. Μητρ. Περιστερίου Καθ. Γρηγόριος Παπαθωμάς

ΧΟΛΕΒΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, *Το αντιστασιακό ήθος των Νεομαρτύρων και το Νέον Μαρτυρολόγιον του Αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου.*

ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, *Πάβλος ο Νεομάρτυς (1790 – 1818) και η τιμωρία της «αποστασίας» από το Ισλάμ.*

ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, *Νεομαρτυρικά Λείψανα: ζητήματα λαϊκής θρησκευτικότητας και τοπικής ταυτότητας.*

Συζήτηση

17:00-17:15 **Διάλειμμα**

17:15-18:15 **Ζ΄ Συνεδρία**

Προεδρεύων: Καθ. Ιωάννα Στουφή

ΚΟΓΚΟΥΛΗ ΠΕΛΑΓΙΑ, *Νεομάρτυρες: Περιεχόμενο «ανεπίκαιρο» για τα διδακτικά εγχειρίδια της Ιστορίας και των Θρησκευτικών της περιόδου 2006-2020 στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.*

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΦΑΝΑΡΙΟΥ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ, *Η έκδοση τοῦ Νέου Μαρτυρολογίου ἀπό τῆς ἀλώσεως μέχρι τοῦ 1922.*

ΖΑΡΡΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, *Χριστιανοφοβία: Το θέμα των διώξεων Χριστιανών κατά την Τουρκοκρατία και οι σύγχρονες αντηχήσεις του.*

Συζήτηση

18:15-18:30 **Διάλειμμα**

18:30-19:30 Η' Συνεδρία

Προεδρεύων: Επ. Καθ. Δέσποινα Μιχάλαγα

ΠΑΛΑΝΤΖΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, *Ο ὄρκος τῶν Ἱερολοχιτῶν στό Δραγατσάνι (1821) ὡς ἔκφραση τοῦ “ὑπέρ πίστεως καί πατρίδος” ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων.*

ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, *Μάχου υπέρ Πίστεως και Πατρίδος»: (εκκλησιαστικο)ιστορική θεώρηση του «πρώτου» αρχιερακού τεκμηρίου της Εθνεγερσίας (24.2.1821).*

ΙΟΝ ΜΑΡΙΑΝ ΚΡΟΙΤΟΡΟΥ, *Ἡ ὁμολογία πίστεως καί ἡ συνείδηση ἔθνους στὸν Τούντορ Βλαντιμιρέσου καὶ τοὺς Πανδούρους του.*

Συζήτηση

Σάββατο 6 Νοεμβρίου 2021

09:30-10:30 Θ΄ Συνεδρία

Προεδρεύων: Καθ. Θωμάς Ιωαννίδης

ΣΚΑΛΤΣΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, *Η λειτουργική ζωή ως έναυσμα ελευθερίας κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας: Το παράδειγμα των μεταβυζαντινών ερμηνευτικών της θείας Λειτουργίας Υπομνημάτων.*

ΣΤΡΟΥΜΠΙΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ, *Η συμμετοχή των ψαλτών στα πάθη και τους αγώνες του Γένους για την Πίστη και την Ελευθερία μέσα από τα μελοποιήματά τους.*

ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, *Το θρησκευτικό συναίσθημα σε κείμενα Πελοποννησίων Αγωνιστών του 1821.*

Συζήτηση

10:30-11:30 Ι΄ Συνεδρία

Προεδρεύων: Αν. Καθ. Μαρίνα Κολοβοπούλου

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΗΛΙΑΣ, *Από την Φιλική Εταιρεία έως την διακήρυξη της τρίτης Εθνοσυνελεύσεως προς άπαντας τους πιστεύοντας εις Χριστόν.*

ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, *Η ‘εις Χριστόν πίστις’ ως αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής αυτοσυνειδησίας στα συνταγματικά πολιτεύματα.*

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, *‘Η Έλληνική μετάφραση του δοκιμίου «La Grèce en 1821 et 1822: Correspondance politique» από τον Κωνσταντῖνο Οικονόμου ἔξ Οἰκονόμων (1780-1847).*

Συζήτηση

11:30-12:00 Διάλειμμα

12:00-13:00 **ΙΑ΄ Συνεδρία**

Προεδρεύων: Καθ. Διοτίμα Λιαντίνη

ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, *Σπουδή στην εκκλησιαστική διακονία του εθνεγέρτη Μητροπολίτη Παλαιών Πατρών Γερμανού: μια ιστορικονομική θεώρηση*».

ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, *Το χρυσοκέντητο Λάβαρο της Αγίας Λάρας: αισθητική θεώρηση*.

ΤΟΜΠΡΟΣ ΝΙΚΟΣ, *Ο ανδριάντας του Π. Πατρών Γερμανού στην Πάτρα: Εθνική μνήμη και δημόσιος λόγος*.

Συζήτηση

13:00-13:15 **Διάλειμμα**

13:15-14:15 **ΙΒ΄ Συνεδρία**

Προεδρεύων: Καθ. Βασίλειος Γαϊτάνης

ΚΑΨΑΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, *Οι Αρχιερείς του Οικουμενικού θρόνου «ως ενέχυρα του γένους των Ρωμαίων» κατά την Επανάσταση του 1821*.

ΚΟΥΡΑΚΛΗΣ π. ΜΕΛΕΤΙΟΣ, *Στρατιωτικοί ιερείς στον Αγώνα της Εθνικής Παλιγγενεσίας με βάση άγνωστο αρχειακό υλικό*.

ΛΙΑΝΤΙΝΗ ΔΙΟΤΙΜΑ, *Από το Πάνθεον στη «Λεωφόρο Ηρώων 1821»: Η έκπτωση ενός Τάματος*.

Συζήτηση

16:00-17:00 **ΙΓ΄ Συνεδρία**

Προεδρεύων: Καθ. Κίρκη Κεφαλέα

ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ, *Τα «ιερά γράμματα» και η γλώσσα τους ως συνεκτικός ιστός του Γένους κατά τον απελευθερωτικό του αγώνα.*

ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ, *Ορθόδοξη παιδεία και Νέος Ελληνισμός. Η περίπτωση του Κοινοτισμού.*

ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ – ΚΕΡΑΣΙΩΤΗΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ, *Πτυχές του Έκπαιδευτικού Ύλικου της Ίερᾶς Μονῆς Σινᾶ καί ἡ συμβολή του στην διαμόρφωση τῆς ταυτότητας τῶν Ἑλλήνων, τὴν χρονικὴ περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας.*

Συζήτηση

17:00-17:15 **Διάλειμμα**

17:15-18:15 **ΙΔ΄ Συνεδρία**

Προεδρεύων: Αν. Καθ. Ιωάννης Παναγιωτόπουλος

ΚΟΜΝΗΜΟΥ ΙΩΑΝΝΑ, *Το παιδαγωγικό ιδεώδες στο έργο του Στρατηγού Μακρυγιάννη.*

ΚΕΦΑΛΕΑ ΚΙΡΚΗ, *«Θρησκεία, ηθική και Επανάσταση: Ξαναδιαβάζοντας μία θρησκευτική ωδή του Αντωνίου Μάτεσι».*

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, *«Δυτικοευρωπαϊκή μουσική δημιουργία και Ελληνική Επανάσταση: Η περίπτωση των L. V. Beethoven και G. Rossini».*

Συζήτηση

18:15-18:30 **Λήξη Εργασιών - Συμπεράσματα**

Κυριακή 7 Νοεμβρίου 2021

07:00-10:00 **Θεία Λειτουργία**, *Ιερός Πανεπιστημιακός Ναός Εισοδίων της Θεοτόκου «Καπνικαρέα».*